

מידעון (ניוזלטר) מספר 362: אוקטובר 2024

חדשות האיגוד

מתכננות ומתכננים יקרים/ות,

קשה לכתוב בימים אלו שבין ה-7.10 ליום הכיפורים. העצב והטלטלה שטרם שכחה גדולים מכל מה שניתן להביע במילים.

ובכל זאת בחרנו להוציא את ניוזלטר האיגוד במועדו, ולהאיר עשייה ותוכן מקצועי. נורית אלפסי משתפת את מחשבותיה על חשבון הנפש של מקצוע התכנון, ונילי שחורי חולקת את השתתפותה בפרויקט "אלבום דרום" ו"אלבום צפון". עומר רז וגל גנדלר מספרים על הפודקאסט שלהם, "האורבניסטים", שם התארח בפרק האחרון אורן יפתחאל ודיבר על תכנון כתיקון.

איגוד המתכננים ימשיך ויפעל, בימים קשים כמו בימים טובים, למען עשייה תכנונית מקצועית שחשיבותה להמשך חיינו כאן בארץ היא כה גדולה.

איגוד המתכננים ו-ועד האיגוד משתתפים בצערה העמוק של המתכננת נילי ברוך, מנכ"לית האיגוד, עם פטירת אמה.

נברך את כל חברינו וחברותינו בגמר חתימה טובה וששנת תשפ"ה תביא איתה ימים טובים יותר ורגועים יותר.

שלכן/ם,
תמי, רחל

צילום: קו החוף של העיר נתניה (דידי ורדי, PikiWiki)

חשבון נפש נורית אלפסי: מחשבות על התכנון בישראל

יום כיפור. מלחמה ברקע. חטופים. הרוגים. עקורים. חוסר ודאות.

אבל ממני ביקשו חשבון נפש אחר, תכנוני. לכתוב את האמת החשבונאית שלי על נפש התכנון. כואבת לי הקלות בה חשבון הנפש הזה כותב את עצמו. לכתוב את מה שאנחנו יודעים עם עצמנו, וחלקנו גם אומרים בקול רם: **מערכת התכנון של ישראל היא כישלון. חרוץ.**

המערכת בנויה טלאי-על-טלאי. 150 תיקונים לחוק התכנון והבנייה 1965, כולל הוראת השעה האחרונה המאפשרת פטור מהיתר, בתנאים מסוימים, והיד עוד נטויה. עדין ממשיכים לספור. מכסים חור, פותרים בעיה נקודתית, עוד תיקון, ועוד תיקון, לכדי מערכת מסורבלת, איטית, ובעיקר חסרת כיוון. שומרים על המבנה בן שלוש הקומות – ארצית, מחוזית, מקומית – אבל סביבו בונים מנגנונים עוקפים, כשהוראת השעה האחרונה היא רק דוגמא מיני רבות. ועדות עוקפות דורסות תוכניות מאושרות; תכנון ברמת המגרש-מתחם נעשה לדרך המלך ומעמיס על הוועדות המחוזיות; שיווקי קרקע שמתעלמים מהתכנון ומשנים אותו דה פקטו תוך כדי תנועה. התכנון לא הולך בראש המחנה, אלא נסחב מאחור, חלש ועלוב, אבן-נגף בירוקרטית שצריך להזיז כדי להתקדם הלאה.

ומה עם מערכת היחסים בין גופי התכנון והפיתוח? מינהל התכנון, משרד השיכון והבינוי, משרדי התחבורה, האוצר, הגנת הסביבה, החינוך, החקלאות, הבריאות, הרשויות מקומיות – כל אלה גופים שנמצאים לעתים קרובות בניגוד אינטרסים ומתקשים לשתף פעולה. נציגי משרדים נדרשים להצביע בניגוד לדעתם המקצועית, והדיונים בוועדות נדמים לשדה קרב מילולי. כך מתנהל התכנון.

והתוצאות ידועות: **ניצול בזבזני של קרקע**, עם הקמת שכונות מגורים מנותקות, בקרקע חקלאית ובשטחים הפתוחים. **פיתוח פרוורי משתרע**, בצפיפות נמוכה, בבניה חדגונית. בניית **דוור יקר** המיועד למשפרי דוור, ובעיקר בגידה בעקרונות העירוניות. פגיעה במגוון, בצפיפות ובקישוריות, תוך השקעה עדיפה ברכב הפרט על פני תחבורה ציבורית, תוך פגיעה מתמשכת בסביבה, בחי ובצומח, בביטחון המזון. התכנון מוכר את העתיד שלנו בנזיד עדשים. זו האמת.

אין ולא הייתה בישראל מדיניות תכנון ברורה ומוסכמת, ששמה בראש מעייניה את הרצון לצמצם פערים חברתיים ומרחביים, לשמור על משאבי הסביבה ולספק דיור בר השגה. אלה יעדים שנזכרו בתוכנית ישראל 2020, בתמ"א 31, בתמ"א 35, במסמכי מדיניות כאלה ואחרים, אבל לא שינו את צורת ההתנהלות.

ראו למשל את **התוכנית האסטרטגית המרחבית** שפרסם מינהל התכנון לאחרונה. תוכנית יפה ומקצועית, שמנתחת באומץ את המציאות ומציעה פתרונות לפערים, שימור שטחים הפתוחים והיערכות לשינויי האקלים. עם יד על הלב, איזה סיכוי אתם נותנים לה להתממש? פרק העירוניות המצוין, שקובע שמונה עקרונות, בהם ציפוף, קישוריות, מגוון, איך הוא מתיישב עם המלאי העצום של תוכניות מאושרות לשכונות מגורים, שמבוססות על ערכים הפוכים לגמרי? עוד אנו מדברים, ומינהלת תקומה, גם היא סוג של הוראת שעה, פועלת ומגדילה את המלאי הזה. תוכניות מהסוג הישן מונחות על שולחות התכנון ומוגשות לוועדות. מה ערכה של התוכנית, אל מול אלה? איך, אם בכלל, ניתן יהיה להגשים את הערכים החשובים שהיא מקדמת?

חשבון הנפש שלי מוביל למסקנה אחת: אנחנו נדרשים לפרק ולבנות מחדש. להקים מערכת עם עקרונות ברורים וגלויים שלא ניתן לסתור באמצעות ועדות עוקפות. וגם, להפריד בין בעלי העניין לבין הגופים המתכננים ומאשרים, כך שאישור תוכניות יהיה מנותק מאינטרסים של גופים ממשלתיים. לבנות מערכת, שנוכל להאמין בה, ומשם לבנות את עתידנו.

פרופ' נורית אלפסי היא ראש המגמה לתכנון ערים באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, נשיאת האגודה הגאוגרפית הישראלית, חברה בוועד של איגוד המתכננים, ובוועד המנהל של סיכו-אופוק

#אלבוםדרום #אלבוםצפון

צלמים ישראלים במחווה לתושבי קו העימות

מאת: נילי שחורי

לכל אחד מאיתנו דרך משלו להתמודד עם הזכרון והטראומה, מיום האסון הגדול של ה-7 באוקטובר. אני השתלבתי בפרויקט שיזמה פרופ' דנה אריאלי, צלמת, הסטוריונית וחוקרת, העוסקת בתרבות זכרון ובביטויי טראומה בתרבות. בחודש אוקטובר 2023, דנה הזמינה צלמות וצלמים ישראלים לשלוח אליה צילומים המתעדים את הנגב המערבי, ההיסטוריה שלו, הגיאוגרפיה, הקהילות והאנשים לאורך זמן, ובכל יום העלטה בעמוד הפייסבוק שלה פוסט שהוקדש ל#אלבוםדרום, שהתפרסם גם כספר. במסגרת זו, התפרסמו צילומים שלי **משדה חלץ**, שדה הנפט שנמצא על כביש 232 בסמוך לברור חייל ואור הנר.

לאחרונה יזמה דנה מחווה דומה לצפון. במסגרת זו, הפוסט והצילומים שלי הוקדשו ל**ביתה המצוייר של זכריה**

עפייה, שנמצא בשלומי, והמועצה האזורית שימרה ופיתחה כאתר תיירות. המלחמה עוד לא הסתיימה, ורק התרחבה לצפון. מזמינה אתכם "לדפדף" באלבומים ולחוות את הדרום והצפון של לפני המלחמה מתוך התצלומים, תוך תקווה של חזרה לשיגרת החיים והשיקום של שני חבלי הארץ.

צילום: ביתה המצוייר של זכריה עפייה, בשלומי. (נילי שחורי)

מה הדיבור

תוכן על תכנון

מה הדיבור: תוכן על תכנון

מדור חדש, שיציג בלוגים, ערוצים, פודקאסטים, וכל מה שחשוב בתכנון, והפעם:

האורבניסטים

עומר רז וגל גנדלר

פודקאסט האורבניסטים, שהחל את דרכו באוקטובר 2020, עוסק בנושאים מגוונים של תכנון עירוני ומרחבי, תחבורה, סביבה ואקלים. בשיחות עם מתכננים, פעילים, אקדמאים, ומומחים מישראל ומחוצה לה, נחשפות זוויות מרתקות מלב העשייה המקצועית בתחום. את רוב הפרקים מנחה עומר רז, מהנדס ומתכנן הפועל בארץ ובלונדון, אשר לומד כיום לדוקטורט בתכנון סביבתי בבית הספר הברטלט בלונדון. חלק מהשיחות נערכות על

ידי גל גנדלר, מתכנתת עירונית ובוגרת הברטלט גם היא.

הפודקאסט לא רק מעביר את הזמן בפקקים, אלא גם עוסק בשאלה מדוע הם נוצרים ואיך אפשר לשנות את המצב. הוא סוקר ב'ידיעות אחרונות' וב'הארץ' ויצר הד רב בעולם התכנון העירוני. פרקים זכורים כללו דיונים מעמיקים בנושאים שנויים במחלוקת כמו תוכנית המטרו בגוש דן, כביש 6, שינויי אקלים, היסטוריית הרכבת התחתית של תל אביב, ותכנון עבור אוכלוסיות מגוונות בישראל כמו החרדים והערבים. בין המתארחים בפודקאסט היו פוליטיקאים מובילים כגון אסף הראל מעיריית תל אביב וד"ר עינת קליש רותם מחיפה, ובקרוב תעלה שיחה שתעסוק במשבר הנהגים בתחבורה הציבורית ובמשבר עזיבת בכירים את משרד התחבורה.

לאחר הפסקה כפויה מאז תחילת המלחמה, הפודקאסט חזר לפעול וממשיך להתמקד בנושאים הבווערים שעל סדר היום. בפרק 59 שוחחנו פרופ' אורן יפתחאל, מהמחלקה למדעי הסביבה, גאואינפורמטיקה ותכנון ערים באוניברסיטת בן גוריון.

יפתחאל דן בתפקידו, כישלונותיו והצלחותיו של התכנון בישראל במבט משווה בינלאומי. הוא משוחח על תכנון כתיקון, הפרטה מעמיקה, והזנחת הצדק החברתי, וההשלכות החמורות של שוליות המרחבים הערבים-פלסטינים בתכנון. הוא מרחיב על תפקידם של המתכננים, האדריכלים והגאוגרפים כמקצועני המרחב האחראים על סחרור מחירי הדיור, הצורך להביט גם מזרחה ודרומה ולא רק מערבה, וההכרח להבנת הכוח העולה של הממשק הדיגיטלי והכפפת העיר להיון של 'ממשל האלגוריתמים'.

[להאזנה](#)

ממשיכים/ות
במסורת
סיור שישי
סיור שלישי בסדרה

מועד
חדש
#סיורשישי

אתגרי התכנון והפיתוח בג'סר א-זרקא

בהנחיית: אדר' אילה רונאל, פרופ' נטע זיו
וראש מועצת ג'סר א-זרקא, שייח מורד עמאש

שישי | 15.11.24 | 09:00 - 12:30

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل

#סיורשישי

אתגרי התכנון והפיתוח בג'סר א-זרקא

יום שישי | 15 בנובמבר 2024 | 09:00 - 12:30 | ברכבים פרטיים
בהנחיית: אדר' אילה רונאל, פרופ' נטע זיו, וראש מועצת ג'סר א-זרקא, שייח מורד עמאש

הוספה ליומן:

לפרטים והרשמה

הצעות
והזדמנויות
לחוקרים/ות
בתחום התכנון

באתר איגוד המתכננים

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطه المخططين في اسرائيل

חוקרות וחוקרים בתחום התכנון? בונים צוות מחקר?

חדש! מדור המרכז קולות קוראים, הצעות והזדמנויות לחוקרים.ות בתחום התכנון,
פרסמו אצלנו!

igudm1@gmail.com

קול קורא חדש!

עוזרת/ת מחקר לפרויקט מחקרי בנושא יהודי גיאורגיה (גרוזיה) וסביבתם, בגיאורגיה
ובישראל

ללוח קולות קוראים

דרושות ודרושים למשרות תכנון

איגוד המתכננים בישראל
ISRAEL PLANNERS ASSOCIATION
رابطة المخططين في اسرائيل

אחת המטרות שלנו באיגוד המתכננים היא להרחיב את מעגלי שיתוף הפעולה בין מתכננים/ות ובעלי מקצוע מתחומים משיקים, וכן לייצר קהילה תומכת ומסייעת לכל מה שדרוש למתכננים. ות להצליח ולשגשג.

לפיכך, מזכירים לכם. שבאתר האיגוד ישנו מדור דרושים. ות ובו מתפרסמות מודעות שעשויות להיות רלוונטיות עבורכם/ם, עבור קולגות ומתכננים צעירים.

יש לכם משרה רלוונטית למתכננים. ות?

לפרסום מודעת דרושים. ות, יש לפנות למזכירות האיגוד במייל, עם ציון פרטי המשרה המלאים < igudm1@gmail.com

לצפייה במשרות המוצעות כעת, היכנסו לקישור:

ללוח המשרות

מעורבות, עדכונים, קולות קוראים, כנסים ואירועים

קורס

ILGBC
המועצה הישראלית
לבנייה ירוקה

קורס יועצי בנייה ירוקה לתקן 5281

המועצה הישראלית לבנייה ירוקה

< הנחה מיוחדת לחברי איגוד המתכננים בישראל >

קוד קופון (5% הנחה) - 500530

מזמינים אתכם להצטרף לתוכנית הכשרה ייחודית ומתקדמת- קורס יועצי בנייה ירוקה, המיועדת לאנשי מקצוע המעוניינים להוביל את תחום הבנייה הירוקה בישראל. הצטרפו אלינו ולמדו כיצד לצמצם את ההשפעות הסביבתיות של ענף הבנייה, להוביל וללוות פרויקטים ירוקים ומתקדמים-מהתכנון ועד האכלוס.

פתיחת הקורס:

06 בנובמבר 2024, 09:00 - 15:30

קורס היברידי בן 11 מפגשים

לפרטים והרשמה

זווית רחוב: אלנבי מבעד לעדשה

עיריית תל אביב

תערוכת השוטטות "זווית רחוב: אלנבי מבעד לעדשה. עסקים, תרבות ואמנות", בשיתוף כיכר ביאליק. ערב מחווה ייחודי וחד פעמי לבתי הקולנוע, הצלמניות, מסיבות המילניום ולהקות השוליים של אלנבי. הכניסה חופשית, חלק מהפעילויות בתשלום.

14 באוקטובר 2024, 17:30 - 22:30

בין אלנבי 30 לאלנבי 60, תל אביב

לפרטים

אירוע

דאטה וכלים חדשניים בתכנון וניהול ערים

המרכז לחדשנות עירונית ירושלים

המרכז לחדשנות עירונית, המכון ללימודים עירוניים ואזוריים ובית הספר פדרמן למדיניות ציבורית וממשל באוניברסיטה העברית חברו יחד כדי להביא לכם את התובנות העדכניות ביותר ממרצים מובילים באוניברסיטה ומומחים בתחום. זו ההזדמנות שלכם ללמוד על האסטרטגיות והכלים המתקדמים ביותר שמשנים ערים כיום. **בהרשמה בלבד.**

לפרטים והרשמה

הכנס ה-55 של האגודה הסוציולוגית הישראלית מרחבי גבול ואזורי מגע במציאות החברתית ובמחקר המכללה האקדמית תל-חי והאוניברסיטה הפתוחה

הכנס יתמקד בדרכים שבהן גבולות – בין אם פיזיים, פוליטיים או מטאפוריים – מעצבים את המציאות הפוליטית והחברתית בישראל. בתוך הקשר זה, קהילת מחקרי עירונית מזמינה חוקרות וחוקרים להגיש תקצירים להרצאות שיבחנו את תמת הגבולות במציאות העירונית של 2024, תוך דגש על הקשרים עם המשבר הנוכחי והאתגרים שהוא מציב. קהילת מחקרי עירונית היא קהילה אינטר-דיסציפלינרית ומושבי הקהילה במסגרת כנס האגודה הסוציולוגית פתוחים לכלל הדיסציפלינות, כל עוד הדגש הוא על היבטים חברתיים במרחבים עירוניים.

המועד האחרון להגשת תקצירים 27 לאוקטובר 2024 הכנס ייערך ב-24 ו-25 בפברואר 2024, בקמפוס האוניברסיטה הפתוחה ברעננה

לפרטים, והגשת תקציר

הילה צבן: hilazaban@gmail.com

נגה קידר: keidar.noga@gmail.com

10 מפגשים | ימי כ' | 24.10-26.12.23 | 9:00-12:00
הגן הבוטני ורחבי העיר

אקולוגיאל - זירה ירושלמית מקצועית לקיימות חברתית

הגן הבוטני האוניברסיטאי ירושלים

יש לכם/ן תשוקה לשנות את המציאות הסביבתית בירושלים?

עובדות ועובדים בארגונים סביבתיים, מוזמנות ומוזמנים להצטרף ל אקולוגיאל #3 – תכנית הכשרה מקצועית וחדשנית שתיתן לכם את כל הכלים לשת"פ וליצירת אימפקט סביבתי. במהלך התכנית נצלול לנושאים כמו קיימות עירונית, מנהיגות השתתפותית ופתרונות מבוססי טבע. כל זה, יחד עם ליווי אישי והיכרות עם המובילים והמובילות בתחום ובזירה הירושלמית.

הגשת מועמדות עד ה-14 לאוקטובר 2024

7 מפגשים בימי ג', בשעות 09:00 - 12:00

19 לנובמבר 2024 עד ה-07 בינואר 2025

[לפרטים והרשמה](#)

כנס

סביבות מגורים עירוניות במטרופולין - עיר הגנים במאה ה-21 |

סביבות מגורים עירוניות במטרופולין עיר הגנים במאה

ה-21

בית ליבלינג, בצלאל אקדמיה לאמנות ועיצוב ומשרד השיכון
והבינוי

במסגרת Urban Thinkers Campus של UN Habitat

בכנס בן יומיים, שיתקיים בתל אביב ובירושלים, נבחן עם
המשתתפים עקרונות לשימור המורשת הנופית בסביבה
העירונית ובמטרופולין. הכנס יתמקד במורשת התרבותית
והטבעית בעיר כמרכיב מרכזי במאמץ לפיתוח מקיים של
מרחבים ציבוריים, ותרומתם לרווחת הקהילה והסביבה.

ישראל, כמו מדינות רבות בעולם, מתמודדת עם גידול
אוכלוסין המצריך פתרונות חדשניים לדיור, ציפוף והתחדשות
עירונית. צרכים אלה מעוררים תחושת דחיפות לניסוח ערכים
ועקרונות לשימור ופיתוח השטחים הפתוחים במטרופולין
ובסביבות מגורים. בכנס נתמקד במורשת ערי הגנים, ובפרט
בתוכנית גדס לתל אביב, המחברת בין האדם לטבע במרחב
האורבני, ומציעה כלים חיוניים להתמודדות עם אתגרי משבר
האקלים בערים של ימינו. במהלך הכנס ייבחנו כלים רעיוניים,
תכנוניים ותשתיתיים לפיתוח מרחבים ירוקים איכותיים
בסביבה העירונית בישראל.

בתל אביב: 30 לאוקטובר 2024, 09:30 - 18:30

בבית ליבלינג ובמרכז האקדמי רופין

בירושלים: 13 בנובמבר 2024, 09:30 - 18:30

האקדמיה בצלאל

לפרטים והרשמה

